

Notat

Staben - Land, By og Kultur

31-01-2017

Vor ref.: Charlotte Pilegaard– Sags nr.: 17/2547

Evaluering af Jobskaber

Med afsæt i Vision for Sønderborg Kommune 2014-2017 besluttede landdistriktsudvalget d. 4. september 2014 at arbejde med 4 generelle og 6 særlige indsatsområder i perioden 2014-2017.

Et af de særlige indsatsområder var, at kommunen ville understøtte lokale arbejdspladser og erhvervsudvikling, der fremmer indsatsen overfor iværksætteri og jobskabelse på landet.

Målsætningen for dette indsatsområde var, at der blev skabt 15 nye lokale arbejdspladser og 5 nye virksomheder i perioden 2014-2017. For at indfri denne målsætning anbefalede landdistriktsudvalget, at der blev ansat en jobskaber/forandringsagent. Denne anbefaling fulgte byrådet i forbindelse med budget 2015, hvor der blev bevilliget 620.000 kr. til ansættelse af en jobskaber tilknyttet Sekretariat for Landdistrikter. Med beslutningen fulgte et ønske om at evaluere jobskaberinitiativet i foråret 2017. Dette er baggrunden for nærværende evaluering.

Jobskaberens blev ansat i foråret 2015 og har siden ansættelsen arbejdet med at etablere nye netværk, partnerskaber og platforme, der tilsammen skaber vækst og arbejdspladser i landdistrikterne. Hovedfokus har været på fødevarer og madkultur, turisme, ProjectZero-relaterede indsatser og social-økonomiske virksomheder. For at skabe de bedste rammer og vilkår for udvikling af landdistrikter har jobskaberens arbejdet tæt sammen med personalet i Sekretariatet for Landdistrikter, for at sikre synergi og sammenfald mellem borgerinddragende aktiviteter, pleje af og erhvervsfremme hos målgruppen.

Det er forvaltningens vurdering, at jobskaberfunktionen har været med til at generere nye netværk og samarbejdsformer via nye platforme, herunder det grænseoverskridende samarbejde via Benefit4Regions, til gavn for landdistrikterne i Sønderborg Kommune. Samtidig har jobskaberfunktionen bidraget til at generere ny økonomi til gennemførelse af erhvervsfremmende indsatser i landdistrikterne.

Initiativerne på de forskellige indsatsområder afspejler de opgaver som Sekretariatet for Landdistrikter udfører i praksis. Der er foreløbig skabt nye 2 jobs (+3 unge i 6 uger hver sommer) og 6 nye virksomheder siden 2015 og det forventes at målsætningen om 15 nye jobs og 5 nye virksomheder kan blive en realitet ultimo 2018. Der vil herudover være afledte effekter både på jobskabelse og eventuelt bosætning, der er svært målbare.

Status på indsatsområder, jobskabelse og pipeline 2017-2018

Initiativer	Handling	Resultat	Status på jobskabelse	Pipeline 2017-2018
Projektstøtteam - projektstøtte for levende landsbyer	Der er afholdt formøder ved etablering af Økolandsby på Broagerland med henblik på jobskabelse.	Flere udendørs overnatningsmuligheder på Broagerland. Flere turistaktører. Der er skabt et iværksætttermiljø samt nye borgere på Broagerland.	1 virksomhed	Der arbejdes videre på at skabe flere overnatningssteder samt øget bosætning indenfor en kort årrække.
	Støtteled mellem Nordals Resort og landsbyerne i gl. Nordborg samt tvær-kommunal turismenetværk.	Ombygning af Mjels Pumpehus, etablering af MTB-baner, temamøder om turisme og fødevarer.		Netværksmøder mellem turisme- og fødevareaktører for at skabe merværdi og flere jobs. Besøg hos partnere i InterReg-projektet.
	Der er gennemført inspirationsture for projektmodning fx i forbindelse med projekt Mjels pumpehus, pallehaver / fælleshave projekter og MTB ruter.	Det har resulteret i 4 udflugter og deltagelse i Folkemøde på Bornholm.		Kommende inspirationsture for interesserede til bl.a. Artefact, Folkemøde Bornholm, besøg hos B4R partnere.
	Jobskaber har været i dialog med initiativtagere til potentielle projekter og henvist til vækstrådet, Erhvervsservice, Sønderborg Iværksætter Service m. fl.	Det har resulteret i en ansøgning, tilsagn og igangsættelse af et cykelfærgeprojekt.	0,5 job	Cykelfærgeprojekt mellem Brunsnæs og Tyskland.
	Sparring ved etablering af iværksættervirksomheder med eget cvr-nummer + indgang til kommunale forvaltninger.	Én-til-én sparringsmøder	4 virksomheder	
	Sparring med landsbylaugene om udviklingsprojekter i henhold til den lokale udviklingsplan. Ansøgninger til puljen "Borgerinitiativer i landsbyerne".	Puljen på 500.000 kr. i år 2016 er gearet til en værdi af 1.765.000 kr. Heraf 356.000 kr. som værdi af frivilligt arbejde og 913.000 kr. i ekstern		Afledte effekter på jobskabelse pga. projekter med støtte fra LDUs pulje til borgerdrevne initiativer.

		finansiering.		
	Synliggørelse af positive grænseoverskridende tiltag i landdistrikterne via Benefit 4 Regions. Forarbejde, ansøgning, tilsagn.	Medfinansiering med egne timer udløser 61% af projektsummen i tilskud fra EU.	0,5 job i 3 år	
	I samarbejde med Ungekoordinatoren har Jobskaberer iværksat 3 jobs som færgeguide på afgang Fynshav – Bøjden i sommeren 2016 og udarbejdet en forretningsplan.	Forprojekt er blevet testet i sommeren 2016 og der er udarbejdet en evalueringsrapport.	3 unge i 6 uger	Der arbejdes på at fortsætte og udvide færgeguide-konceptet i 2017 og frem.
Fødevarer	Der er udarbejdet en strategi for fødevarer; "Sønderborg kommune som klimavenligt fødevarerområde" med det formål at skabe jobs inden for fødevarerområdet. Indsatsen har til formål at skabe flere jobs i kraft af den øgede indsats på fødevarerområdet.	Fødevarerstrategien er godkendt af byrådet den 1. juni 2016. Der er etableret: <ul style="list-style-type: none"> • Et "intelligent væksthus" på Kær • Pallehaver af genbrugsmaterialer til alle landsbyer. • Cykelhaver som reklame for "Vi sætter spor fra landsbyerne til SL2017". 		Jobskaber arbejder fremadrettet med indsatser som: <ul style="list-style-type: none"> • Forsøg med større fælleshaver og haver til privat egenproduktion af fødevarer • Fælleshaver i landsbyerne • Demonstrationshaver til selvforsyning placeres i nærheden af SL2017.
	Med henblik på jobskabelse er der udarbejdet en bespisningsplan for 40.000 spejdere ved SL2017 og netværksskabende aktiviteter.	Der er blevet udarbejdet en drejebog og lagt en plan for bespisningsopgaven ved SL2017. Der er foretaget en test af menu "Spejder-snyk" og lavet aftaler med lokale leverandører og dermed skabt en øget		Der skal etableres et leverandørnetværk inden for fødevarer med fokus på økonomisk bæredygtighed, hvilket skaber flere jobs på sigt og konkret omsætningsfremgang for lokale fødevarerleverandører ved SL2017 måltidsløsning.

		omsætningsfremgang.		
	Udarbejdelse af et casestudie for fødevarer i "Benefit 4 Regions" projektet (3 år frem) heraf forberedelse, ansøgning, administration og budgetlægning.	Jobskaber har udarbejdet ansøgning til InterReg-projekt der også indeholder en fødevarer case.	0,75 fuldtidsjob i 2,5 år	Skabelse af dk/ty netværk indenfor: 1) Måltidsløsninger 2) Sundhedsfremmende tiltag i institutionskøkkener 3) Klyngedannelse mellem fødevareraktører 4) Innovation og iværksætteri 5) Synliggørelse og afsætning 6) Integration
ProjectZero-relaterede initiativer	Jobskaber er involveret i informationskampagnen "Fix-din-varmekilde", i henhold til varmeplanen for områder udenfor kollektiv forsyning.	Der er afholdt "Fix-din-varmekilde" møder i otte landsbyer samt et infomøde om nærvarmeløsninger.		Analyse af effekten ved informationskampagnen "fix-din-varmekilde" i forhold til nedbringelse i antallet af olie fyr i områderne udenfor kollektiv forsyning. I tæt samarbejde med ProjectZero.
Turisme	Dialog med aktører i forbindelse med et kunstprojekt i Ragebøl	Der er udarbejdet en projektbeskrivelse.		Forberedelse forud for fundraising for finansiering af kunstprojekt.
	Der er udarbejdet en projektbeskrivelse for vandaktiviteter (kano-sejladser) og MTB-baner på Nordals med planer om udvidelse til hele Als.	Projektforslag til kano/kajak rute		Fortsat gennemførelse af initiativer fra landsbyerne i tæt samarbejde med turismeaktører, forvaltningen m.fl.
	Jobskaber har udarbejdet en projektbeskrivelse for aktiviteter omkring Købingsmark samt projektet: "Æ Saunæ Dæ"	Forprojekt	1 virksomhed	Fortsat kvalificering af projekt og modning med udgangspunkt i de lokale udviklingsplaner.
	"OPI Grejbank for alle" er et tværkommunal offentlig/privat projekt. Grejbanken samskabes og udvikles et tæt partnerskab mellem landsbylaugene, forvaltninger og politikerne i Sønderborg.	Der er udarbejdet en projektbeskrivelse. Deltagelse i Projekt Deleby.		Projektet danner grobund for flere turister til området, hvilket skaber lokale jobs. Målet er at skabe to lokale jobs til en grejpedel og underviser (friluftsguide).
	Udarbejdelse af et casestudie for turisme i "Benefit 4 Regions" heraf forberedelse, ansøgning, tilsagn og budgetlægning.	Jobskaber har udarbejdet ansøgning til InterReg-projekt, der også indeholder en turismecase.		Midlerne skal bruges til at, Jobskaber kan opdyrke nye potentialer indenfor turismeudvikling, der kan løftes ind i handleplaner for eksisterende dansk/tyske turismestrategier.

Forvaltningen anbefaler

Det er forvaltningens vurdering, at der på baggrund jobskaberinitiativet er blevet igangsat en lang række jobskabende og –understøttende aktiviteter på landdistriktsområdet, som foreløbig har skabt 2 jobs samt 6 virksomheder. Hermed er målet om at medvirke til, at der bliver skabt 5 virksomheder allerede indfriet. Det er forvaltningens vurdering, at det med udgangen af 2018 vil være muligt for jobskaberens at have skabt 15 nye lokale jobs.

Det er dog forvaltningens vurdering, at jobskaberens rolle for at kunne indfri målene skal justeres, til i højere grad at formidle kontakten mellem enkelte iværksættere/erhvervsdrivende til Erhvervsservice, Sønderborg Iværksætter Service, Vækstrådet eller andre relevante aktører fremfor selv at yde direkte sparring. Herudover skal jobskaberens i en mere udstrakt grad fungere som et koordinerende bindeled mellem forvaltningerne og landsbyaktørerne ved jobskabende aktiviteter for at skabe resultater og nå målsætningen.

Jobskaber vil fortsat yde projektsparring og kvalificering af lokale projekter i henhold til de lokale udviklingsplaner, som skaber jobs og omsætningsfremgang på sigt, og danne netværk i regi af casestudier i Benefit4Regions sammenhæng (InterReg). Det grænseoverskridende samarbejde skaber flere jobs, udsyn, større tyngde og bedre synlighed, med hensyn til at løfte de opstillede mål indenfor fødevarer, turisme, ProjectZero-relaterede indsatser og social-økonomiske virksomheder.

Jobskaberens tætte samarbejde med Sekretariatet for Landdistrikter vil fortsat være højt prioriteret, fordi samarbejdet omkring projektsparring og kvalificering af projekter til realisering af de lokale udviklingsplaner er med til at sikre en målbar effekt indenfor jobskabelse og øget omsætning. Jobskaberens rolle er i denne kontekst at omsætte muligheder til handlinger, at understøtte og flytte idé til forretning.

Jobskaberens vil fortsat støtte landsbylaugene i at realisere deres lokale udviklingsplaner i henhold til vision og strategi, hvor det enkelte landsbylaug er projektansvarlig - alternativt i partnerskab med kommunen. Behovet for tidlig dialog og sparring er øget i takt med, at byrådet har bevilliget midler til borgerinitiativer i landsbyerne fra 2016 (500.000 kr./år) samt landdistriktsudvalgets egne for-projekter (250.000 kr./år).

Jobskaber vil fortsat være involveret i udmøntningen af Sønderborg Kommunes fødevarerstrategi, herunder øget fokus på lokal fødevarerproduktion og god måltidskultur, fx i forhold til den kommunale bespisningsopgave ved Spejdernes Lejr 2017, Den Kongelige Køkkenhave, Gråsten Æblefestival og Det Sønderjyske Hus. Fødevarerstrategien kan, gennem øget efterspørgsel efter lokale fødevarer, desuden bidrage til at skabe vækst og arbejdspladser. Det giver tilflyttere et incitament til at bosætte sig i Sønderborg Kommunes landdistrikter.

Jobskaber vil desuden bidrage til det videre arbejde med at skabe grønne jobs i landdistrikterne i tæt samarbejde med ProjectZero i henhold til Strategisk Energiplan for Grøn Transport og Varmeplan 2015 for Sønderborg Kommune.